

IIS – MA(DDCE) —
CBCS (Sans) – V

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer from all Sections as directed.

Section – A

Answer any **three** questions within **700-1000**

words each : 12×3 = 36

1. नाट्योत्पत्तिवृत्तान्तं वर्णयत ।
2. ध्वनेः काव्यात्मत्वं विमृशत ।
3. मम्मटस्य काव्यलक्षणं खण्डयित्वा विश्वनाथस्य काव्यलक्षणं प्रतिपादयत ।
4. शब्दशक्तिमूलाव्यञ्जनायाः स्वरूपं प्रदर्शयत ।

HE – 1/3

(Turn over)

5. अधोलिखितेषु द्वयोः अलङ्कारयोः सलक्षणम् उदाहरणानि

लिखत :

(क) श्लेषः

(ख) उत्प्रेक्षा

(ग) विभावना

(घ) संकरः

Section – B

Answer any three questions within 500 words

each : $8 \times 3 = 24$

6. नाट्यस्वरूपं यथागन्धम् उपस्थापयत ।
7. “काव्यस्यात्मा स एवार्थस्तथा चादिकवेः पुरा ।
क्रौञ्चद्वन्द्ववियोगोत्थः शोकः श्लोकत्वमागतः ॥”

— इति कारिकां व्याख्यात ।

8. विश्वनाथमतेन काव्यप्रयोजनं विश्लेषयत ।
9. संकेतग्रहप्रकारं स्पष्टीकुरुत ।
10. अधःस्थितेषु द्वयोः पद्ययोः सलक्षणम् अलङ्कारौ निर्धारयत :

(क) स्वप्नेऽपि समरेषु त्वां विजयशीर्नं मुञ्चति ।
प्रभावप्रभवं कान्तं स्वाधीनपतिका यथा ॥

HE – 1/3

(2)

Contd.

(ख) अमुष्येयं मन्ये विगलदमृतस्यन्दशिशिरे ।

इति श्रान्ता शेते रजनिरमणी गाढमुरसि ॥

(ग) क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः ।

तितीर्षुर्दुस्तरं मोहार्दुण्डुपेनास्मि सागरम् ॥

Section – C

Answer any two questions within 300 words

each :

$5 \times 2 = 10$

11. नाट्यशास्त्रनिर्माणे वेदानां का भूमिका आसीत् ?
12. भाक्तं किम् ?
13. रसाभासस्य कथं रसे अन्तर्भावः ?
14. ‘गौवीहीकः’ इत्यस्मिन् का लक्षणा ?

HE – 1/3 (500)

(3)

IIS – MA(DDCE) –
CBCS (Sans) – V

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer from all Sections as directed.

Section – A

1. अधस्तनेषु त्रयाणां उत्तरं दत्त (word limit – 700 to 1000 each) : 12×3 = 36
- (क) प्रगृह्यसंज्ञा तथा स्वरभक्तिसंज्ञां निरूपयत ।
- (ख) वेदस्यापौरुषयत्वे प्रमाणं यथाग्रन्थम् आलोचयत ।
- (ग) यजुर्वेदस्य प्रथमतो व्याख्यानं सायणाचार्येण कथं कृतम् इति सयुक्तिकं विशदयत ।
- (घ) निरुक्तस्य महत्त्वं विशदयत ।
- (ङ) “षंड् भावविकारा भवन्तीति वाष्प्यायणिः” — इति निरुक्तवाक्यं प्रमाणयत ।

Section – B

2. अधस्तनेषु त्रयाणां उत्तरं दत्त (word limit – 500 each) :

8×3 = 24

- (क) संयोगसंज्ञां निरूपयत ।
- (ख) 'अविद्यमानवचनात्' — इत्यस्य आशयं प्रकटयत ।
- (ग) विधिभागस्य महत्त्वं प्रतिपादयत ।
- (घ) वेदाध्ययनस्य दृष्टा-दृष्टार्थान् विवृणुत ।
- (ङ) ब्राह्मणं विद्या किमुवाच ?

Section – C

3. अधस्तनेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत (word limit – 300 each) :

5×2 = 10

- (क) सन्ध्यक्षरसंज्ञा
- (ख) स्वरभक्तिसंज्ञा
- (ग) सायणाचार्यः
- (घ) वेदान्तम्

HE – 2/2 (500)

(2)

IIS – MA(DDCE) —
CBCS (Sans) – VI

2/7/2016 1st Session

IIS – MA(DDCE) –
CBCS (Sans) – VII

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer from all Sections as directed.

Section – A

Answer any **three** questions within **700-1000**

word seach : $12 \times 3 = 36$

1. व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यप्रयोजनानि भाष्यदिशा आलोचयत ।
2. पूर्वपक्षनिरसनपुरःसरं 'सिद्धे शब्दार्थ सम्बन्धे' इति वार्तिकस्याशयः विवृणुत ।
3. ध्वनिपरिवर्तनस्य कारणानि विशदयत ।
4. भाषोत्पत्तेः प्रमुखसिद्धान्तान् आलोचयत ।
5. भाषाणामाकृतिमूलकवर्गीकरणं कुरुत ।

HE – 3/4

(Turn over)

— (300)AM— IIS – MA(DDCE) —
CBCS (Sans) – VII

Section – B

Answer any **three** questions within **500** words
each : 8×3 = 24

6. 'अथ गौरित्यत्र कः शब्दः' इति प्रश्नोत्थानबीजं तत्समाधानश्च किमिति विशदं प्रतिपादयत ।
7. ध्वनिविज्ञानदृष्ट्या वेदावस्तयोः तुलनां कुरुत ।
8. पालिभाषायाः नामकरणे विविधमतानि विवेचयत ।
9. संस्कृतभाषायाः स्वरध्वनीनां तात्त्विकं विवरणं प्रदत्त ।
10. बर्नरप्रोक्तध्वनिपरिवर्तननियमम् आलोचयत ।

Section – C

Answer any **two** questions within **300** words
each : 5×2 = 10

11. रूपविज्ञानम् ।
12. अपभ्रंशभाषा ।
13. अनुरणनसिद्धान्तः ।
14. वैदिकतुमर्थप्रत्ययाः ।

HE – 3/4 (500)

(2)

IIS – MA(DDCE) —
CBCS (Sans) – VII

4/7/2016

IIS - MA(DDCE) —
CBCS (Sans) - VIII

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer from all Sections as directed.

Section - A

1. अधस्तनेषु त्रयाणां उत्तरं दत्त (word limit-700 to 1000 each) : 12×3 = 36

(क) तर्कसंग्रहानुसारं द्रव्यनिरूपणं कुरुत ।

(ख) अनुमानप्रमाणं विशदयत ।

(ग) विधिस्वरूपं भेदज्व वर्णयत ।

(घ) बौद्धदर्शनानुसारं पञ्चकारणी-विधिं वर्णयत ।

(ङ) बौद्धदर्शनमनुसृत्य द्वादशायतनानि निरूपयत ।

HE - 4/3

(Turn over)

Section – B

2. अधस्तनेषु त्रयाणां उत्तरं दत्त (word limit-500 each) :

8×3 = 24

- (क) अभावपदार्थं विशदयत ।
- (ख) कारणस्वरूपम् आलोचयत ।
- (ग) भावनास्वरूपं निरूपयत ।
- (घ) निषेध स्वरूपं विमृशत ।
- (ङ) बौद्धदर्शनस्य महत्त्वम् आलोचयत ।

Section – C

3. केषाञ्चित् द्वयोः टिप्पणीं दत्त (word limit-300 each) :

5×2 = 10

- (क) समवायः ।
- (ख) करणम् ।
- (ग) स्वाध्यायः ।
- (घ) शून्यवादः ।

HE – 4/3 (500)

(2)

IIS – MA(DDCE) —
CBCS (Sans) – VIII

IIS – MA(DDCE) —
CBCS (Sans) – IX

2016

Time : As in Programme

Full Marks : 70

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer from all Sections as directed.

Section – A

Answer any **three** questions within **700-1000**

words each : 12×3 = 36

1. मृच्छकटिकस्य नामकरणस्य यथार्थता प्रतिपादयत ।
2. उत्तररामचरितस्य उपजीव्यत्वं प्रतिपाद्य कथानके कविकृतमौलिक परिवर्तनानि निरूप्यताम् ।
3. चाणकस्य चरित्रं चित्रयत ।
4. वेणीसंहारस्य कः नायकः ? सयुक्तिकं प्रतिपादयत ।
5. रत्नावलीनण्टिकायाः संक्षेपेण कथासारं प्रतिपादयत ।

HE – 5/3

(Turn over)

Section - B

Answer any three questions within 500 words
each : 8×3 = 24

6. लौकिकानां हि साधूनामर्थं वागनुवर्तते ।
ऋषीणां पुनराद्यानां वाद्यमर्थेऽनुधावति ॥
7. नन्दकुलकालभुजर्गी कोपानलबहुलनीलधूमलताम ।
अद्यापि बध्यमानां बध्यः को नेच्छतिशिखां मे ॥
8. नानावासक-कङ्क-पक्षिरुचिरंकायस्थसर्वास्पदं
नीतिक्षुण्णतटं च राजकरणं हिंस्रेः समुद्रायते ।
9. मय्यामि कौरवशतं समरे न कोपाद
दुःशासनस्य रुधिरं न पिबाम्युरेस्तः
सञ्चूर्णयामि गद्या न सुयोधनोऽं
सध्निकरोतु भवतां नृपतिःपणेन ॥
10. आशवास स्नेह भक्तानामेकमायतनं महत् ।
प्रकृष्टस्येव धर्मस्य प्रसादो मूर्तिसुन्दरः ॥

Section - C

Answer any two questions within 300 words
each : 5×2 = 10

11. चरित्रचित्रणदृष्ट्या मृच्छकटिकं समीक्ष्यताम् ?

HE - 5/3 (2) Contd.

12. श्रीरामस्य चरित्रं चित्रयत ।
13. बसन्तकस्य चरित्रं चित्रयत ।
14. दुर्योधनस्य चरित्रं चित्रयत ।

HE - 5/3 (500) (3) IIS - MA(DDCE) -
CBCS (Sans) - IX